

2 KONINGEN

10-12

Jehu's zuivering van Israël en de regering van Joas in Juda.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-koningen/10-12

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Jehu grijpt de macht en doodt Izebel	3 min	4
2	Jehu bedreigt de zeventig zonen van Achab	3 min	5
3	De uitroeiing van Achabs koningshuis	3 min	7
4	Jehu doodt ook de familie van Ahazia	2 min	9
5	Jonadab en de leefregels van de Rechabieten	4 min	10
6	De gehoorzaamheid van de Rechabieten	3 min	13
7	Jonadabs invloed en zijn steun aan Jehu	3 min	14
8	Jehu vernietigt de Baäldienst met een list	4 min	16
9	Jehu laat de gouden kalveren staan	3 min	19
10	Hazaël veroverd Israëls oostelijke gebieden	3 min	21
11	Athalia grijpt de troon, Joas wordt gered	2 min	23
12	Jojada bereidt Joas' koningschap voor	2 min	24
13	De bewaking en kroning van Joas	3 min	25
14	Athalia wordt gedood en het verbond hersteld	2 min	27

15	Joas' hervormingen en de offerhoogten	2 min	29
16	Het tempelherstel blijft liggen	2 min	30
17	Geldinzameling en toezicht op tempelherstel	3 min	31
18	Joas koopt Hazaël af en wordt vermoord	2 min	33
19	Joas wordt afvallig na Jojada's dood	2 min	34
20	Joas laat de profeet Zacharia stenigen	2 min	36
21	Welke Zacharia bedoelt Jezus in Mattheüs?	5 min	38
22	Lukas en een mogelijke overschrijffout	2 min	40
23	Zacharia's dood en het oordeel over Jeruzalem	2 min	41
	Om verder te lezen		42

1

Jehu grijpt de macht en doodt Izebel

We zijn bij 2 Koningen hoofdstuk 10, midden in de gebeurtenissen. Want in het vorige hoofdstuk gaf Elisa een van de zonen van de profeten de opdracht om olie over het hoofd van Jehu, de legeraanvoerder van Israël, te gaan gieten. Die was eropuit gestuurd om Ramoth in Gilead te belegeren. Hij zalfde hem tot koning. Het lijkt erop dat Jehu dat aanvankelijk niet echt zo serieus nam. Maar toen zijn mannen hem vroegen waar dat hele gesprek met de profeet over was gegaan, vertelde hij hun:

Maar zij zeiden: Dat is een leugen, vertel het ons toch. En hij zei: Dit en dat heeft hij tot mij gezegd: Zo zegt de HEERE: Ik heb u tot koning over Israël gezalfd.

2 KONINGEN 9:12

Blijkbaar stonden zijn ondergeschikten, zijn generaals en anderen die bij hem waren, op en erkenden hem als koning. Ze bliezen op een bazuin en riepen hem uit tot koning van Israël.

Dus ze bestegen hun paarden en strijdagens en reden naar Jizreël, waar de koning en ook Izebel woonden. De koning was daar in feite aan het herstellen van verwondingen door een val. Hij heette Joram, de koning van het noorden. Ahazia was op dat moment de koning van Juda, maar hij was helaas op bezoek bij de koning van Israël. Zo bracht hij zichzelf onbedoeld in gevaar. Jehu kwam en doodde de twee koningen. Hij doodde ook Izebel.

Hij kwam de stad binnen. Izebel verscheen voor het raam en Jehu vroeg of er boven iemand bij haar was die haar naar beneden wilde gooien. Dus twee of drie van haar eunuchen kwamen en gooiden haar uit het raam. Ze stierf. Ze sloeg tegen de grond. Haar bloed spatte in het rond. Er staat dat:

Hij zei: Gooi haar naar beneden. En zij gooiden haar naar beneden, zodat een deel van haar bloed tegen de muur en tegen de paarden spatte, en hij vertrapte haar.

2 KONINGEN 9:33

Dat hoefde er niet bij vermeld te worden, maar dat was gewoon een beetje extra kleur. Vervolgens liepen Jehu en zijn mannen over haar heen. Ze vertraptten haar lichaam toen ze over de drempel van het huis naar binnen gingen. Ze aten en dronken, en toen ze naar buiten kwamen, ontdekten ze dat er van Izebel niets meer over was dan haar voeten, haar schedel en haar handpalmen. De rest van haar was door honden opgegeten. Daarmee ging een profetie in vervulling die Elia bij een eerdere gelegenheid had uitgesproken bij de wijngaard van Naboth.

2

Jehu bedreigt de zeventig zonen van Achab

Nu hoofdstuk 10:

Achab had zeventig zonen in Samaria. Jehu stuurde brieven naar Samaria, aan de leiders van Jizreël, de oudsten en de verzorgers van Achabs zonen. Hij schreef: Zodra deze brief bij jullie aankomt, moeten jullie de beste en bekwaamste zoon van jullie heer uitkiezen. Jullie hebben immers zijn zonen bij je, en jullie beschikken over strijdswagens, paarden, een versterkte stad en wapens. Zet hem op de troon van zijn vader en strijd voor het huis van jullie heer.

2 KONINGEN 10:1-3

Dus hij zegt: ‘Ik heb Joram gedood. Ik heb Ahazia gedood. Ik strijd nu met de andere zonen van Achab om de troon.’ Hij heeft zeventig zonen en die wonen onder de hoede van de leiders daar in Samaria. ‘Kies de beste van hen om jullie legers tegen mij aan te voeren, want het wordt hij of ik. Ik roep mezelf uit tot koning’, met andere woorden. En de andere mensen die zouden kunnen vinden dat ze aanspraak op die titel hadden, waren de zonen van Achab. Als er onder hen zijn die koninklijke kwaliteiten hebben en bekwaam zijn, laat die dan de legers aanvoeren.

Natuurlijk waren de zonen van Achab waarschijnlijk verwijfde, vertroetelde prinsesjes, geen gespierde, krijgshaftige militairen. Met zeventig zonen leidden die jongens waarschijnlijk een luizenleventje. Waarschijnlijk waren het weldoorvoede, brutale, verwende nesten. Geen van hen was echt in staat om een leger aan te voeren, en waarschijnlijk was geen van hen geschikt om koning te zijn. De oudsten van Samaria, die verantwoordelijk waren voor de zorg voor deze zonen van Achab, wilden niet tegen Jehu vechten.

Er staat in vers 4:

Maar zij werden uitermate bevreesd en zeiden: Zie, twee koningen hielden geen stand tegen hem, hoe zouden wij dan stand kunnen houden?

2 KONINGEN 10:4

De verantwoordelijken voor het paleis en de stad, de oudsten en de verzorgers stuurden Jehu deze boodschap: Wij zijn uw dienaren en zullen alles doen wat u ons opdraagt. Wij zullen niemand koning maken. Doe wat u goed vindt. Daarop schreef hij hun een tweede brief: Als jullie aan mijn kant staan en naar mij luisteren, breng dan morgen om deze tijd de hoofden van de zonen van jullie heer bij mij in Jizreël. De zeventig koningszonen verbleven bij de aanzienlijke mannen van de stad, die hen opvoedden. Toen de brief aankwam, doodden zij alle zeventig koningszonen. Ze legden hun hoofden in manden en stuurden die naar Jehu in Jizreël. Een bode meldde hem: Ze hebben de hoofden van de koningszonen gebracht. Hij zei: Leg ze tot morgenochtend in twee hopen bij de ingang van de poort.

2 KONINGEN 10:5-8

3

De uitroeiing van Achabs koningshuis

Dit is dus een nogal gruwelijke opstand die Jehu op touw zet. Hij doet zo ongeveer wat een koning zou doen die de macht in het noordelijke koninkrijk heeft overgenomen. Hij ruimt alle erfgenamen van de troon uit de weg. Hij vervult ook een profetie, want er was gezegd dat het huis van Achab zou worden als het huis van Jerobeam. Ze zouden tot de allerlaatste worden uitgeroeid. Dat is wat er gebeurt. Al zijn zonen, de zonen van Achab, worden uitgeroeid. Jehu verricht niet al het moordwerk zelf. Hij laat de leiders van het land een deel van het moordwerk doen.

Op die manier komt het bloed op hun hoofd neer, en kunnen ze hem er niet méér dan zichzelf van beschuldigen dat hij tegen de koning in opstand is gekomen. Er staat:

En het gebeurde 's morgens, toen hij naar buiten kwam, dat hij daar ging staan en tegen al het volk zei: U bent onschuldig. Zie, ik heb tegen mijn heer samengespannen en hem gedood. Maar wie heeft al deze mannen doodgeslagen?

2 KONINGEN 10:9

Wanneer hij zegt: ‘Jullie zijn rechtvaardig’ — in de zojuist aangehaalde vertaling: ‘U bent onschuldig’ — bedoelt hij dat misschien sarcastisch. Jullie zijn rechtvaardige mensen, rechtvaardiger dan ik, toch? Ik heb mijn meester gedood, maar jullie hebben op jullie beurt alle zeventig van zijn zonen gedood. Dus jij en ik zijn evenzeer misdadigers tegenover het huis van Achab. Het zou dus nergens op slaan als jullie ooit tegen mij in opstand zouden komen en zouden zeggen dat ik een misdadiger ben. Jullie hebben nu ook bloed aan jullie handen.

Weet nu dat niets van het woord van de HEERE, dat de HEERE tegen het huis van Achab gesproken heeft, ter aarde zal vallen. De HEERE heeft gedaan wat Hij door de dienst van Zijn dienaar Elia gesproken heeft. En Jehu doodde al de overgeblevenen van het huis van Achab in Jizreël, al zijn aanzienlijken, zijn vertrouwelingen en zijn priesters, totdat er geen overlevende meer van achterbleef.

2 KONINGEN 10:10-11

Dat is min of meer begrijpelijk. Het is niet rechtvaardig of billijk, maar het is begrijpelijk. Zo gingen koningen te werk. Als de ene dynastie de andere verving, moest de vorige dynastie doorgaans worden uitgeroeid. Want elke zoon van de oude koning zou kunnen opstaan en steun kunnen krijgen van mensen die de oude koning trouw waren. Hij zou kunnen zeggen: ‘Ik ben de ware erfgenaam’, en een opstand kunnen leiden. Om dat te voorkomen, roeide de nieuwe dynastie dus iedereen van de oude uit.

4

Jehu doodt ook de familie van Ahazia

Maar wat niet begrijpelijk is, is waarom Jehu hetzelfde deed met het huis van Juda, voor zover dat in zijn macht lag. Waarom doodde hij Ahazia, de koning van Juda? Ahazia was misschien een vriend van Joram, maar hij vormde geen bedreiging voor Jehu. Ik weet zeker dat als hij Ahazia had laten gaan, die graag weer naar Juda was gegaan en op zijn eigen plek was gebleven. Jehu probeerde Juda niet te veroveren. Hij probeerde zichzelf niet ook koning over Juda te maken, voor zover we kunnen nagaan. Of misschien had hij die ambities wel. Dat is moeilijk te zeggen. Er lijkt geen enkele reden te zijn waarom hij de koning van Juda zou moeten doden om de troon in Israël te bemachtigen.

Bovendien doodde hij andere familieleden van de koning van Juda die niets te maken hadden met zijn positie in Israël. In de verzen 12 tot en met 14:

Hij stond op en ging op weg naar Samaria. En toen hij onderweg in Beth-Heked van de herders kwam,

2 KONINGEN 10:12

Dat is de naam van een plaats, Beth-Eked van de herders.

trof Jehu daar de broers van Ahazia aan, de koning van Juda. Hij zei: Wie bent u? Zij zeiden: Wij zijn de broers van Ahazia en zijn gekomen om de zonen van de koning en de zonen van de koningin te groeten.

2 KONINGEN 10:13

Ze hadden natuurlijk niet gehoord wat er was gebeurd. Nieuws verspreidde zich in de oudheid niet snel. Ze kwamen dus Joram en Izebel bezoeken. Dit waren de broers van de koning van Juda die inmiddels gedood was. Ze hadden ook niet gehoord dat hij dood was. Maar er staat:

Toen zei hij: Pak hen levend. Zij pakten hen levend en slachtten hen af bij de put van Beth-Heked, tweeënveertig man; hij liet er niet één van hen over.

2 KONINGEN 10:14

Nogmaals, het lijkt erop dat Jehu geen enkele reden had om naast het koninklijke nageslacht van Israël ook dat van Juda uit te moorden. Al is het heel duidelijk dat de nakomelingen van Juda Israël en Izebel vriendelijk gezind waren. Ze kwamen om Joram en de koningin-moeder, Izebel, eer te bewijzen. Het waren dus duidelijk geen godvrezende mannen. De mensen van de Judese dynastie eerden Jahweh niet. Jehu besloot in zijn ijver blijkbaar om ook hen uit te roeien, omdat ze aan de verkeerde kant stonden. Dit zou een heel omvangrijke zuivering worden.

Er staat:

5

Jonadab en de leefregels van de Rechabieten

Hij ging vandaar verder en trof Jonadab aan, de zoon van Rechab, die hem tegemoet kwam. Hij groette hem en zei tegen hem: Is uw hart oprecht, zoals mijn hart dat ten opzichte van uw hart is? En Jonadab zei: Dat is het, ja, dat is het. En Jehu zei: Geef uw hand. Hij stak zijn hand uit en liet hem bij zich op de wagen klimmen.

2 KONINGEN 10:15

Jonadab is iemand over wie we tot nu toe niets weten. We hebben eerder niets over hem gehoord. Maar we zullen over hem horen in Jeremia hoofdstuk 35. Niet zozeer over hem als wel over zijn nakomelingen. Hij was blijkbaar een heel godvrezende man, een man van Jahweh, die zijn kinderen leerde om geen stadsbewoners te worden, omdat de steden van Israël zich aan afgoderij hadden overgegeven. En hij leerde hun om zich helemaal nergens te vestigen. Hij leerde hun om als nomaden te leven en blijkbaar nazireeërs te zijn, geen wijn te drinken. Dat zul je zien als je Jeremia hoofdstuk 35 erbij pakt.

Jeremia leefde veel later dan de tijd waarover we lezen, zelfs tweehonderd jaar later. Deze Jonadab van Rechab leefde toen dus niet meer, maar zijn nakomelingen, tweehonderd jaar later, wel. God zegt tegen Jeremia in Jeremia 35:1:

Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia in de dagen van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda: Ga naar het huis van de Rechabieten, spreek met hen en breng hen in het huis van de HEERE, in een van de kamers, en geef hun wijn te drinken.

JEREMIA 35:1-2

Jonadab was een Rechabiet, de Jonadab over wie we hier in 2 Koningen lezen. Hij was de zoon van Rechab, een Rechabiet.

Toen haalde ik Jaäzanja, de zoon van Jeremia, de zoon van Habazzinja met zijn broers en al zijn zonen, ja heel het huis van de Rechabieten, en bracht hen in het huis van de HEERE, in de kamer van de zonen van Hanan, de zoon van Jigdalia, de man Gods, die naast de kamer van de vorsten is, die zich boven de kamer van Maäseja, de zoon van Sallum, de deurwachter, bevindt.

JEREMIA 35:3-4

Een heleboel namen die mensen nooit zullen hoeven te kennen.

Ik zette de leden van het huis van de Rechabieten kannen vol wijn en bekers voor en ik zei tegen hen: Drink wijn! Zij zeiden echter: Wij drinken geen wijn, want onze voorvader Jonadab, de zoon van Rechab, heeft ons geboden: U mag geen wijn drinken, u niet en uw kinderen niet, tot in eeuwigheid.

JEREMIA 35:5-6

Dat is deze Jonadab over wie we hier in 2 Koningen lezen, die tweehonderd jaar eerder had geleefd. Zijn nakomelingen zeggen: 'Want Jonadab, de zoon van Rechab, onze vader ...' Met 'onze vader' bedoelen ze hun voorvader, zoals het hierboven al vertaald is.

U mag geen huis bouwen, en geen zaad zaaien, geen wijngaard planten of in bezit hebben, maar u moet in tenten wonen, al uw dagen, opdat u vele dagen leeft in het land waar u als vreemdeling verblijft. Wij nu hebben geluisterd naar de stem van onze voorvader Jonadab, de zoon van Rechab, in alles wat hij ons geboden heeft, door al onze dagen geen wijn te drinken, wij niet en onze vrouwen niet, evenmin als onze zonen en onze dochters, en door geen huizen te bouwen tot onze woning. We hebben geen wijngaard of akker, en geen zaaigoed. Wij hebben in tenten gewoond, en hebben geluisterd en gedaan overeenkomstig alles wat onze voorvader Jonadab ons geboden heeft. Maar het gebeurde, toen Nebukadrezar, de koning van Babel, naar dit land optrok, dat wij zeiden: Kom, laten wij Jeruzalem binnengaan, vanwege het leger van de Chaldeeën en vanwege het leger van de Syriërs. Daarom wonen wij nu in Jeruzalem.

JEREMIA 35:7-11

6

De gehoorzaamheid van de Rechabieten

Toen sprak de HEERE tot Jeremia: Dit zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Ga naar de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem en zeg: Willen jullie je niet laten onderwijzen en naar Mijn woorden luisteren? zegt de HEERE. Jonadab, de zoon van Rechab, gebod zijn kinderen geen wijn te drinken, en zij houden zich daaraan. Tot op vandaag drinken zij geen wijn, uit gehoorzaamheid aan het gebod van hun voorvader. Maar hoewel Ik telkens weer tot jullie gesproken heb, hebben jullie niet naar Mij geluisterd.

JEREMIA 35:12-14

En zo gaat het verder. Het gaat er hier om dat de Rechabieten, die afstamden van Jonadab, deze man over wie we nu lezen, van hem de opdracht hadden gekregen om zich niet in deze verdorven cultuur in Israël te vestigen. Zij woonden in het noordelijke koninkrijk, maar hun nakomelingen woonden in het zuidelijke koninkrijk. Ze waren naar Jeruzalem getrokken, staat er, omdat ze bang waren voor Nebukadnezar. Dus Jeremia ontmoette in Jeruzalem de Rechabieten, tweehonderd jaar na de tijd van Jonadab. Maar ze volgden nog steeds de aanwijzingen van hun vader. Ze leefden nog steeds als nazireeërs, leefden nog steeds als rondtrekkende mensen. Ze vermengden zich niet met de verdorven samenleving. Met andere woorden, ze bewaarden zichzelf onbesmet van de wereld.

Denk eraan, Jakobus zei:

De zuivere en onbevleete godsdienst voor God en de Vader is dit: wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld.

JAKOBUS 1:27

Jonadab leerde zijn zonen om deze aanwijzingen van hem op te volgen. En zij leerden dat blijkbaar aan hun zonen, en die weer aan hun zonen, en die weer aan hun zonen, vele generaties lang, hier waarschijnlijk minstens vijf of zes generaties. En ze deden het nog steeds. God wijst Jeremia hierop, zodat hij het volk van Juda erop kan wijzen. Deze Rechabieten behoren niet tot het volk van Juda, maar ze volgen de aanwijzingen van hun vader tweehonderd jaar nadat hij die heeft gegeven nog steeds op.

De woorden van Jonadab, de zoon van Rechab, die hij zijn kinderen geboden heeft, dat zij geen wijn mochten drinken, hebben zij gestand gedaan. Zij hebben tot op deze dag geen wijn gedronken, want zij hebben geluisterd naar het gebod van hun voorvader. Ik echter heb vroeg en laat tot u gesproken, maar naar Mij hebt u niet geluisterd. Ik zond tot u vroeg en laat al Mijn dienaren, de profeten, om te zeggen: Bekeer u toch, ieder van zijn slechte weg, en beter uw daden, ga geen andere goden achterna om die te dienen. Dan zult u in het land blijven dat Ik u en uw vaderen gegeven heb. Maar u hebt uw oor niet geneigd en naar Mij niet geluisterd. Ja, de kinderen van Jonadab, de zoon van Rechab, hebben het gebod van hun voorvader dat hij hun geboden had, gestand gedaan, maar naar Mij luistert dit volk niet.

JEREMIA 35:14-16

Dat zegt Hij.

7

Jonadabs invloed en zijn steun aan Jehu

Hoe kan een vader zo'n invloed ten goede op zijn gezin hebben dat zijn kinderen vijf of zes generaties lang na zijn dood zijn normen blijven volgen, zijn godsdienstige normen? Ik wou dat ik het wist. Het zou geweldig zijn om te weten wat het geheim van

Jonadab was. Maar een van zijn geheimen was beslist dat hij een man was die geen compromissen sloot. Hij was een godvruchtig man. Hoewel we vóór 2 Koningen hoofdstuk 10, vers 15 niets over hem hebben gehoord, is het duidelijk dat Jehu Jonadab kende. Jonadab stond blijkbaar bekend als een man van de HEERE in een land dat Baäl aanbad.

Jehu ging nu zijn trouw aan de HEERE belijden. De nieuwe koning van Israël zou naar verluidt trouw zijn aan de HEERE. Hij wilde de steun hebben van een man die een grote reputatie had als man van de HEERE. Als Jonadab aan zijn kant stond, zouden ongetwijfeld ook al die zeventuizend mensen in Israël die hun knieën niet voor Baäl hadden gebogen, Jehu steunen. Het is net als wanneer een Republikeinse kandidaat de steun van de evangelische christenen wil krijgen, omdat ze een groot kiezersblok vormen. Zo wilde Jehu dat Jonadab zich achter hem schaarde, omdat Jonadab een opvallend godvruchtig man was. Ongetwijfeld stond hij in hoog aanzien bij dat overblijfsel in Israël dat de HEERE volgde.

Dus hij ontmoet Jonadab, de zoon van Rechab, en hij zegt tegen Jonadab:

Hij ging vandaar verder en trof Jonadab aan, de zoon van Rechab, die hem tegemoet kwam. Hij groette hem en zei tegen hem: Is uw hart oprecht, zoals mijn hart dat ten opzichte van uw hart is? En Jonadab zei: Dat is het, ja, dat is het. En Jehu zei: Geef uw hand. Hij stak zijn hand uit en liet hem bij zich op de wagen klimmen.

2 KONINGEN 10:15

Met andere woorden: zijn wij vrienden? En Jonadab antwoordde:

Ja.

Dit is natuurlijk 2 Koningen hoofdstuk 10, vers 15. En Jehu zei:

Als dat zo is, geef me dan je hand.

Hij zei: Ga met mij mee en zie mijn ijver voor de HEERE. Zo lieten zij hem op zijn strijdswagen rijden. Toen hij in Samaria kwam, doodde hij allen die in Samaria van het huis van Achab overgebleven waren, totdat hij het weggevaagd had, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij tot Elia gesproken had.

2 KONINGEN 10:16-17

Nu zeg je misschien: ‘Waarom zou een godvrezende man zo'n slachting goedkeuren?’ Deze slachting had nooit nodig hoeven zijn, want volgens de wet stond op de aanbidding van Baäl de doodstraf. Zodra de eerste Baälaanbidder in Israël de aanbidding van Baäl had ingevoerd, had iedereen die Baäl aanbad gedood moeten worden. Dan zouden nu niet al deze mensen worden afgeslacht, want dit waren allemaal Baälaanbidders. Daarvoor worden ze gedood. Het is een misdrijf waarop de doodstraf staat. Het is net als moord. Als je in Israël een valse god aanbidt, ben je een misdadiger die de doodstraf verdient. Je wacht op je terechtstelling, ook als die niet plaatsvindt. Nu vindt de terechtstelling plaats die deze mensen verdiend hebben, maar die ze nooit hebben ondergaan. Jonadab keurt dit blijkbaar goed.

8

Jehu vernietigt de Baäldienst met een list

En Jehu riep heel het volk bijeen en zei tegen hen: Achab heeft de Baäl slechts een beetje gediend, Jehu zal hem meer dienen.

2 KONINGEN 10:18

Nu denken we haast: ‘Wat? Ik dacht dat hij zich vol ijver voor de HEERE zou inzetten. Waarom gaat hij Baäl dan zo veel dienen?’ Maar dit is een list. Hij probeert de Baälaanbidders ervan te overtuigen dat hij aan hun kant staat, zodat hij hen bijeen kan brengen en allemaal kan afslachten. Dus hij doet alsof hij trouw is aan Baäl. Hij zegt:

En Jehu riep heel het volk bijeen en zei tegen hen: Achab heeft de Baäl slechts een beetje gediend, Jehu zal hem meer dienen. Nu dan, roep alle profeten van de Baäl, al zijn dienaren en al zijn priesters bij mij. Laat niemand gemist worden, want ik heb een groot offer voor de Baäl. Al wie gemist wordt, zal niet in leven blijven. Maar Jehu deed dat met list, om de dienaren van de Baäl om te brengen.

2 KONINGEN 10:18-19

Want als Jehu bij deze gelegenheid openlijk zijn trouw aan de HEERE zou belijden, zouden de Baälaanbidders onderduiken. Ze zouden in het land kunnen blijven om later, wanneer hij er niet meer was, weer tevoorschijn te komen en de aanbidding van Baäl opnieuw te vestigen. Maar hij wilde dat ze niet op hun hoede waren. Hij wilde niet dat iemand zich voor hem verborg. Hij zei:

Ik wil dat iedereen die Baäl aanbidt naar dit feest komt, anders wordt die gedood.

Omdat hij beweerde Baäl te aanbidden, vermoedden ze niets. Dus kwamen ze tevoorschijn en verborgen ze zich niet voor hem.

Er staat:

Nu dan, roep alle profeten van de Baäl, al zijn dienaren en al zijn priesters bij mij. Laat niemand gemist worden, want ik heb een groot offer voor de Baäl. Al wie gemist wordt, zal niet in leven blijven. Maar Jehu deed dat met list, om de dienaren van de Baäl om te brengen. Verder zei Jehu: Kondig een bijzondere samenkomst af voor de Baäl. En zij riepen die uit. Ook stuurde Jehu boden door heel Israël. En alle dienaren van de Baäl kwamen; er bleef niet één man achter die niet kwam. Zij kwamen in het huis van de Baäl, zodat het huis van de Baäl vol was, van het ene einde tot het andere einde. Toen zei hij tegen degene die over het kledingmagazijn ging: Haal voor alle dienaren van de Baäl de kleding tevoorschijn. En hij haalde de kleding voor hen tevoorschijn.

2 KONINGEN 10:19-22

Zo zouden alle Baälaanbidders van de andere mensen te onderscheiden zijn. Voor deze plechtigheid moesten ze allemaal speciale priestergewaden dragen.

En Jehu kwam met Jonadab, de zoon van Rechab, in het huis van de Baäl en zei tegen de dienaren van de Baäl: Onderzoek en zie of er niemand van de dienaren van de HEERE hier bij u is, maar alleen dienaren van de Baäl. Toen zij binnenkwamen om slachtoffers en brandoffers te brengen, stelde Jehu daar buiten tachtig man voor zich op en zei: Als er iemand van de mannen die ik u in handen heb doen komen, ontkomt, dan is het uw leven in plaats van zijn leven!

2 KONINGEN 10:23-24

En het gebeurde, toen men gereed was met het brengen van het brandoffer, dat Jehu tegen de lijfwacht en tegen de officieren zei: Kom, sla hen dood en laat niemand naar buiten komen. De lijfwacht en de officieren sloegen hen met de scherpte van het zwaard en wierpen hun lichamen naar buiten. Daarna kwamen zij naar de stad, naar het huis van de Baäl, en zij haalden de gewijde stenen uit het huis van de Baäl en verbrandden die. Zij braken de gewijde steen van de Baäl stuk; bovendien braken zij het huis van de Baäl af en maakten er een mestvaalt van, tot op deze dag. Zo vaagde Jehu de Baäl dienst uit Israël weg.

2 KONINGEN 10:25-28

9

Jehu laat de gouden kalveren staan

Nu klinkt dit heel bemoedigend voor iedereen onder ons die denkt dat het hoog tijd wordt dat Israël gezuiverd wordt van al die steeds terugkerende afgoderij. Vanaf de tijd dat ze onder Jerobeam als rijk gevestigd werden, hebben ze die gouden kalveren gehad. Ze hebben andere goden aanbeden. Het werd erger toen Izebel de koningin-moeder werd, de aanbidding van Baäl als officiële godsdienst invoerde en de profeten van de HEERE doodde. Sinds die tijd wordt Baäl, de ergste van de goden, aanbeden. En eindelijk zeggen we: ‘Wauw, Israël krijgt eindelijk een goede koning.’ Eindelijk iemand die de HEERE gaat aanbidden en de afgoderij gaat uitroeien.

Dat deed hij met de Baälaanbidding, maar mogelijk omdat die met Achabs dynastie verbonden was. Misschien had Jehu eerder een politieke reden om de Baälaanbidding uit te bannen. Die was immers ingevoerd met Achabs dynastie, en de Baälaanbidders hadden dus Achab en Izebel gediend. Je zou kunnen denken dat ze nog steeds trouw waren aan die beweging. Daarom ruimt hij iedereen uit de weg die enige godsdienstige band met Achab en Izebel had, evenals iedereen die een familieband of politieke band met hen had.

Maar vers 29:

Alleen week Jehu niet af van het navolgen van de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen, te weten van de gouden kalveren die in Bethel en die in Dan waren. De HEERE zei tegen Jehu: Omdat u goed gehandeld hebt, door te doen wat juist is in Mijn ogen, en met het huis van Achab gedaan hebt overeenkomstig alles wat in Mijn hart was, zullen uw zonen tot het vierde geslacht op de troon van Israël zitten. Maar Jehu wandelde niet nauwlettend en met heel zijn hart in de wet van de HEERE, de God van Israël; hij week niet af van de zonden van Jerobeam, die Israël deed zondigen.

2 KONINGEN 10:29-31

Jehu was dus beter dan de andere koningen die Israël had gehad, maar hij was niet goed genoeg. Hij had de macht om de aanbidding van de gouden kalveren uit te bannen, maar hij deed het gewoon niet. Die was te diep geworteld in de samenleving. Hij ijverde niet genoeg voor de HEERE en voor gerechtigheid om het te doen. Hij was in zekere zin een hervormer, doordat hij specifiek de Baälaanbidding uitbande, maar niet alle afgoderij. Dat had hij wel moeten doen. Hij had zijn voordeel verder moeten uitbuiten nu hij eenmaal op dreef was, zoals Josia dat later in het zuiden deed.

God zei wel dat Jehu's dynastie vier generaties zou standhouden. Daarvoor waren er vier koningen uit het huis van Achab geweest, maar slechts drie generaties. Dat waren Omri, Achab en vervolgens twee van zijn zonen, want de eerste zoon die zijn troon besteeg, stierf, en toen besteeg een andere zoon de troon. Het zijn dus eigenlijk maar drie generaties, maar vier koningen. Jehu's dynastie zou de eerste in Israël zijn die vier generaties standhield. Dat was de bijzondere zegen die God hem gaf omdat hij Achabs huis en de Baälaanbidding had uitgeroeid. Maar die zou niet eeuwig doorgaan zoals Davids dynastie in het zuiden, omdat Jehu God niet volgde zoals David had gedaan.

10

Hazaël veroverd Israëls oostelijke gebieden

In die dagen begon de HEERE Israël kleiner te maken, want Hazaël versloeg hen in alle gebieden van Israël

2 KONINGEN 10:32

Je herinnert je dat Elisa een bezoek had gebracht aan Hazaël, die een dienaar van de koning van Syrië was, en had gezegd:

Toen zei Hazaël: Waarom huilt mijn heer? Hij zei: Omdat ik weet wat voor kwaad u de Israëlieten zult aandoen: u zult hun vestingen in brand steken, hun jongemannen met het zwaard doden, hun kleine kinderen verpletteren en hun zwangere vrouwen opensnijden.

2 KONINGEN 8:12

Elisa hilde toen hij naar hem keek en zag wat Hazaël zou gaan doen. Hazaël zei:

Waarom zou ik dat doen? Ik ben een hond. Waarom zou ik zulke dingen doen?

En Elisa zei:

Hazaël zei: Maar wat is uw dienaar, die hond, dat hij deze grote daad zou verrichten? En Elisa zei: De HEERE heeft mij laten zien dat u koning zult worden over Syrië.

2 KONINGEN 8:13

Toen ging Hazaël inderdaad de koning vermoorden. Hij verstikte hem in zijn bed en nam de heerschappij over.

Sindsdien hebben we niets meer over Hazaël gehoord, maar hij is geen goed mens. God heeft hem doen opstaan in de plaats van Benhadad. En nu voert hij die oorlogen tegen Israël die Elisa voorzag en waarover hij huilde. Het waren bloedige oorlogen. Hij zei dat ze zwangere vrouwen de buik zouden opensnijden en zulke afschuwelijke dingen zouden doen, vrouwen en kinderen zouden doden. Elisa moest huilen bij de gedachte daaraan. Dit is ongetwijfeld de tijd waarin dat gebeurde.

Er staat:

In die dagen begon de HEERE Israël kleiner te maken, want Hazaël versloeg hen in alle gebieden van Israël vanaf de Jordaan, waar de zon opkomt: het hele land van Gilead, van de Gadieten, de Rubenieten en de Manassieten; vanaf Aroër, dat aan de beek Arnon ligt: Gilead en Basan.

2 KONINGEN 10:32-33

Dus dit hele gebied ten oosten van de Jordaan, dat aan die tweeënhalve stam was gegeven, werd door Syrië veroverd en ingenomen.

Het overige nu van de geschiedenis van Jehu, alles wat hij gedaan heeft en al zijn macht, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Israël? En Jehu ging te ruste bij zijn vaders, en zij begroeven hem in Samaria, en zijn zoon Joahaz werd koning in zijn plaats. De tijd nu dat Jehu over Israël geregeerd heeft, in Samaria, is achtentwintig jaar.

2 KONINGEN 10:34-36

We hebben ons op deze gebeurtenissen in het noordelijke koninkrijk gericht omdat ze spannend zijn. Daar was actie, daar viel iets te zien. En natuurlijk moeten we eerst het einde van het leven van een koning bereiken voordat we van plaats kunnen veranderen en naar het zuiden kunnen gaan om te zien wat er in Juda gebeurt. We hebben dus de hele regering van Jehu behandeld, tot aan zijn dood.

11

Athalia grijpt de troon, Joas wordt gered

Maar nu we teruggaan naar het zuiden en kijken wat daar gebeurt, gaan we terug naar het begin van Jehu's regering. Toen Jehu Ahazia, de koning van Juda, doodde, zou diens moeder Athalia haar kans grijpen en zichzelf tot koningin maken. Om dat te doen, moest ze al haar kleinzonen doden die erfgenamen van de troon waren.

En zo lezen we:

Toen Athalia, de moeder van Ahazia, zag dat haar zoon dood was, stond zij op en bracht zij heel het koninklijk nageslacht om. Maar Joseba, de dochter van koning Joram, de zuster van Ahazia, nam Joas, de zoon van Ahazia, en nam hem weg uit het midden van de zonen van de koning die ter dood gebracht werden, en bracht hem en zijn voedster naar de linnenkamer. En zij verborgen hem voor Athalia, zodat hij niet gedood werd.

2 KONINGEN 11:1-2

Joas was blijkbaar de enige overlevende zoon van Ahazia die Athalia niet had gevonden.

Hij bleef zes jaar met haar verborgen in het huis van de HEERE, terwijl Athalia over het land regeerde.

2 KONINGEN 11:3

Joas was op dat moment blijkbaar nog een baby. Hoewel Ahazia misschien veel kinderen had, hield Athalia blijkbaar niet bij hoeveel het er waren. Ze wist niet hoeveel kleinkinderen ze had. Ze was duidelijk niet erg aan hen gehecht. Ze was geen oma die haar kleinkinderen vertroetelde. Ze doodde al haar kleinzonen om hun de troon te ontnemen. Misschien waren er zoveel kleinkinderen dat ze nooit echt van de geboorte van deze jongste, Joas, had geweten. Maar het lukte om hem verborgen te

houden, en ze wist blijkbaar niet dat hij bestond. Hij werd zes jaar verborgen gehouden. Aan het eind van die zes jaar was hij nog steeds een jongetje. Hij moet dus een heel kleine baby of een peuter zijn geweest.

12

Jojada bereidt Joas' koningschap voor

In het zevende jaar stuurde Jojada boden en liet de bevelhebbers over honderd van de garde en van de lijfwacht halen. Hij bracht hen bij zich in het huis van de HEERE en sloot een verbond met hen; hij nam hun in het huis van de HEERE een eed af, en toonde hun de zoon van de koning.

2 KONINGEN 11:4

Naar alle waarschijnlijkheid was Athalia niet erg geliefd bij het volk. Ze had tenslotte haar eigen kleinzonen afgeslacht. Dat is bepaald geen fatsoenlijke manier van doen. Ik kan me voorstellen dat de meeste mensen haar gewoon als een tweede Izebel zagen, en terecht. Ze was de dochter van Izebel, en de geest van Izebel was in haar. Door haar verraad leken de mensen gedwongen haar als koningin te erkennen, omdat er geen andere troonpretendent was. Maar ze hielden niet van haar. De priester Jojada was een van de weinigen die wist dat er wel een andere troonpretendent was. Er was nog een nakomeling van David in leven.

Ze had hen bijna allemaal uitgeroeid. Als het haar was gelukt, zou Davids geslachtslijn zijn afgesneden, iets waarvan God had gezegd dat het nooit zou gebeuren. We zouden dan zelfs Jezus niet hebben, want Jezus kwam voort uit dit koninklijke nageslacht. Maar als Athalia alle nakomelingen had gedood, ook Joas, dan zou de geslachtslijn waaruit Jezus voortkwam, zijn afgesneden. Het was door Gods voorzienigheid dat deze ene zoon het overleefde en niet werd gevonden tijdens deze zuivering die Athalia uitvoerde.

Maar Jojada had blijkbaar geen moeite om soldaten, politiemannen, lijfwachten en begeleiders, enzovoort, te vinden die hem welgezind waren. Ze hadden waarschijnlijk toch al een hekel aan Athalia. Dus waagde hij het hun te laten zien dat er inderdaad nog een koningszoon in leven was. Dat was natuurlijk wel een risico, want ieder van hen had bij Athalia in de gunst kunnen komen en misschien wat politieke gunsten kunnen krijgen door dit aan haar te melden. Dan had ze Joas kunnen doden. Maar ze was blijkbaar zo gehaat dat er weinig gevaar bestond dat iemand haar kant zou kiezen. Dus de hogepriester, die Joas onderdak had geboden, laat hem aan belangrijke militaire leiders zien.

Toen gaf hij hun een bevel en zei:

13

De bewaking en kroning van Joas

Hij gebood hun: Dit is wat u doen moet: een derde deel van u die op de sabbat dienst gaan doen, moet de wacht betrekken bij het huis van de koning; een derde deel moet bij de poort Sur gaan staan, en een derde deel bij de poort achter de lijfwacht. Zo moet u om beurten de wacht betrekken bij dit huis. En twee afdelingen van u — allen die op de sabbat afgelost worden — moeten de wacht bij het huis van de HEERE betrekken, bij de koning. U moet de koning rondom omringen, ieder met zijn wapens in zijn hand; wie de gelederen binnendringt, moet gedood worden. U moet bij de koning blijven, waar hij ook gaat of staat.

2 KONINGEN 11:5-8

Hij heeft het over dit jongetje, Joas. Er waren blijkbaar drie ploegen tempelwachters. Tegen degenen van wie de dienst erop zat, zei hij: in plaats van naar huis te gaan, willen we dat je nog een dienst draait om de koning te bewaken. Zo wordt de tempel

bewaakt door de gewone tempelwacht, en wordt de koning speciaal bewaakt door een aantal wachters van wie de gewone dienst erop zit. De koning krijgt een lijfwacht om zich heen.

De tempel van de HEERE was blijkbaar een veilige plek om hem voor Athalia te verbergen. Athalia was ongetwijfeld, net als haar moeder, een aanbidster van Baäl en geen toegewijde volgeling van de HEERE. Haar bezoeken aan de tempel zouden dus waarschijnlijk heel zeldzaam zijn, als ze er al ooit kwam. Door zich in de tempel te verbergen, was hij veilig en zou zij hem niet ontdekken. Maar nu zal hij militairen krijgen die hem verdedigen, omdat hij openlijk tevoorschijn zal komen.

De bevelhebbers over honderd deden overeenkomstig alles wat de priester Jojada geboden had, en ieder nam zijn mannen die op de sabbat dienst gingen doen mee, met hen die op de sabbat afgelost werden; en zij kwamen bij de priester Jojada. De priester gaf de bevelhebbers over honderd de speren en de schilden die van koning David geweest waren, die in het huis van de HEERE waren. En de leden van de lijfwacht stonden rondom de koning, ieder met zijn wapens in zijn hand, van de rechterzijde van het huis tot de linkerzijde van het huis, in de richting van het altaar en in de richting van het huis. Daarna bracht hij de zoon van de koning naar buiten, zette hem de diadeem op en gaf hem de getuigenis. Zij maakten hem koning en zalfden hem. Zij klapten in de handen en zeiden: Leve de koning!

2 KONINGEN 11:9-12

Met de getuigenis worden waarschijnlijk de tien geboden bedoeld die in de ark lagen. Of er wordt misschien naar een ander voorwerp verwezen. Maar de tien geboden lijken te zijn wat eerder, in het boek Exodus, de getuigenis wordt genoemd.

Dus daar is deze gewapende groep in de tempel bijeen om hem tot koning uit te roepen.

14

Athalia wordt gedood en het verbond hersteld

Toen Athalia het geluid van de lijfwacht en het volk hoorde, kwam zij naar het volk in het huis van de HEERE.

2 KONINGEN 11:13

Ze kwam daar waarschijnlijk nooit om te aanbidden, maar ze kwam er nu omdat ze had gehoord dat er opschudding was doordat iemand tot koning werd uitgeroepen. Dus moest ze komen kijken wat er aan de hand was.

En zij zag, en zie, de koning stond volgens de bepaling bij de pilaar, en bij de koning de bevelhebbers en de trompetten; en de hele bevolking van het land was blij en blies op de trompetten. Toen scheurde Athalia haar kleren en riep: Verraad, verraad! Maar de priester Jojada gebod de bevelhebbers over honderd, die over het leger aangesteld waren, en zei tegen hen: Breng haar buiten de gelederen en dood wie haar volgt met het zwaard. Want de priester had gezegd: Laat haar niet in het huis van de HEERE gedood worden. Daarop sloegen zij de handen aan haar; zij was via de ingang van de paarden bij het huis van de koning gekomen en zij werd daar gedood. En Jojada sloot een verbond tussen de HEERE, de koning en het volk, om een volk voor de HEERE te zijn; en ook tussen de koning en het volk. Daarna ging de hele bevolking van het land naar het huis van de Baäl en brak dat af; zijn altaren en zijn beelden braken zij volledig in stukken. Mattan, de priester van de Baäl, doodden zij voor de altaren. De priester stelde de ambten weer in voor het huis van de HEERE. Hij nam de bevelhebbers over honderd, de garde, de lijfwacht en de hele bevolking van het land met zich mee. Zij haalden de koning uit het huis van de HEERE, en kwamen via de weg van de poort van de lijfwacht in het huis van de koning; en hij nam plaats op de koningstroon. De hele bevolking van het land was blij en de stad bleef rustig, nadat zij Athalia bij het huis van de koning met het zwaard gedood hadden. Joas was zeven jaar oud toen hij koning werd.

2 KONINGEN 11:14-21

15

Joas' hervormingen en de offerhoogten

Joas was eigenlijk een behoorlijk goede koning, zoals we in het volgende hoofdstuk kunnen zien. Helaas had hij wel een smet op zijn blazoen, zoals de meesten van hen die uiteindelijk hadden. Dat komen we in Kronieken te weten, maar zover zijn we nog niet. We moeten eerst hoofdstuk 12 gaan behandelen.

Dus we hebben deze hervormingen. De tempel van Baäl wordt verwoest; de priester van Baäl wordt in Jeruzalem gedood. Naar alle waarschijnlijkheid waren Achazja en zijn 42 broers, die Jehu had gedood, regelmatige aanbidders geweest in de tempel van Baäl in Jeruzalem. De koningin-moeder had immers duidelijk veel invloed gehad, en zij was de dochter van Izebel.

Maar we lezen in hoofdstuk 12:

In het zevende jaar van Jehu werd Joas koning en hij regeerde veertig jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Zibja, uit Berseba. Joas deed wat juist was in de ogen van de HEERE, al zijn dagen waarin de priester Jojada hem onderwees. Alleen werden de offer hoogten niet weggenomen: het volk bracht nog steeds slachtoffers en reukoffers op de offer hoogten.

2 KONINGEN 12:1-3

Dat is zo vaak het geval. De hervormers deden alles goed, met uitzondering van die offerhoogten. Blijkbaar waren dat er heel wat. Het wegnemen van de offerhoogten was blijkbaar een hele klus. En misschien was het iets waar ze niet zo goed toezicht op konden houden, omdat de offerhoogten op allerlei plaatsen lagen waar de plaatselijke bevolking kon komen en op een ongepaste manier kon aanbidden. Het was niet gemakkelijk om daar toezicht op te houden, want het was over het hele land verspreid. Dus ontkwamen de offerhoogten er soms aan om verwoest te worden wanneer deze hervormingen plaatsvonden.

16

Het tempelherstel blijft liggen

En Joas, of Jehoas zoals hij ook wordt genoemd, zei tegen de priesters:

Joas zei tegen de priesters: Al het geld van de geheiligde gaven dat in het huis van de HEERE gebracht wordt, namelijk het geld van wie bij de getelden gaat behoren, het geld voor elke persoon, dat zijn waarde vertegenwoordigt en elk bedrag aan geld, dat in ieders hart opkomt om dat in het huis van de HEERE te brengen, dat mogen de priesters aannemen, ieder van zijn bekenden. Maar dan moeten zij zelf herstellen wat aan het huis bouwvallig is, welke bouwvallige gedeelten er ook maar gevonden worden.

2 KONINGEN 12:4-5

Joas zal heel goed geweten hebben waar de tempel bouwvallig was. Hij had er zes jaar ondergedoken gewoond en had waarschijnlijk gezien dat al het geld dat koningin Athalia had toegewezen, was gebruikt om de tempel van Baäl op te bouwen. Dat betekent dat de tempel van Jahweh verscheidene jaren was verwaarloosd en bouwvallig was geworden. Dus nu laat hij die herstellen.

Maar het gebeurde in het drieëntwintigste jaar van koning Joas, toen bleek dat de priesters niet hadden hersteld wat er aan het huis bouwvallig was,

2 KONINGEN 12:6

Wat ze met het geld deden, weten we niet. Misschien gebruikten ze het voor verkeerde doeleinden. Maar ze hadden niet gedaan wat hij had opgedragen.

dat koning Joas de priester Jojada en de andere priesters riep en tegen hen zei: Waarom herstelt u niet wat er aan het huis bouwvallig is? Nu dan, neem geen geld van uw bekenden meer aan, maar sta het af voor het herstel van de bouwvallige gedeelten van het huis. En de priesters bewilligden erin geen geld van het volk meer aan te nemen, en dan ook niet te herstellen wat er aan het huis bouwvallig was.

2 KONINGEN 12:7-8

Dat wil zeggen, ze zouden het niet zelf doen.

17

Geldinzameling en toezicht op tempelherstel

Toen nam de priester Jojada een kist, boorde een gat in het deksel ervan en zette die naast het altaar, aan de rechterkant als men het huis van de HEERE binnenkomt; en de priesters die de deurwacht hadden, deden daar al het geld in dat in het huis van de HEERE gebracht werd. Het gebeurde nu, wanneer zij zagen dat er veel geld in de kist was, dat de schrijver van de koning met de hogepriester kwam; zij deden het geld dat in het huis van de HEERE aangetroffen werd, in buidels en telden het.

2 KONINGEN 12:9-10

Met andere woorden, ze moesten meer verantwoording afleggen over het geld. Het geld was blijkbaar gewoon met handenvol aan de priesters gegeven, en het verdween gewoon. Er werd geen geldvoorraad opgebouwd om de herstelwerkzaamheden uit te voeren. Dus liet de koning een kist neerzetten, blijkbaar een afgesloten kist met een

gat erin. Niemand kon er geld uit halen, behalve degenen die de sleutels hadden. En zo konden ze door het gat kijken of hij al vol begon te raken. Dan riepen ze niet alleen de hogepriester, maar ook de schrijver van de koning erbij. Dat was iemand die de belangen van de koning vertegenwoordigde en erop toezag dat de priesters verantwoording aflegden. Ze maakten de kist open en gebruikten wat ze erin aantroffen om het huis van de HEERE op te bouwen.

Zij gaven het afgewogen geld in handen van de uitvoerders van het werk die aangesteld waren over het huis van de HEERE. Die betaalden het uit aan de timmerlieden en aan de bouwlieden die aan het huis van de HEERE werkten, en aan de metselaars en de steenhouwers. Die gebruikten het om hout en gehouwen stenen te kopen om daarmee te herstellen wat er aan het huis van de HEERE bouwvallig was, en voor alles wat er voor het huis werd uitgegeven om het te herstellen. Er werden voor het huis van de HEERE echter geen zilveren schalen, messen, sprengbekkens en trompetten gemaakt, en ook geen enkel gouden voorwerp of zilveren voorwerp, van het geld dat in het huis van de HEERE gebracht werd. Maar zij gaven dat aan hen die het werk deden; zij herstelden daarmee het huis van de HEERE.

2 KONINGEN 12:11-14

Dus ze herstelden of vervingen de benodigdheden niet. Met dit geld werkten ze alleen aan het gebouw zelf.

Zij vroegen geen rekenschap van de mannen aan wie zij dat geld in hun handen gaven om het aan hen te geven die het werk deden, want zij handelden oprecht.

2 KONINGEN 12:15

Dit is een interessante uitspraak over verantwoording afleggen. Wanneer ze mensen hadden die trouw waren, konden ze hen vertrouwen. De Engelse Bijbelvertaling gebruikt hier een woord voor ‘trouw handelen’, waar het Nederlandse citaat ‘oprecht handelen’ heeft. Daar sluit deze uitleg bij aan: trouw betekent betrouwbaar. Je kunt hen vertrouwen. Ze hoefden geen verantwoording af te leggen over wat hun gegeven werd, omdat men ervoor zorgde dat trouwe mannen het werk deden.

18

Joas koopt Hazaël af en wordt vermoord

Het geld van schuldoffers en het geld van zondoffers werd niet in het huis van de HEERE gebracht; dat was voor de priesters. Toen trok Hazaël, de koning van Syrië, op en streed tegen Gath en nam het in. Daarna zette Hazaël er zijn zinnen op om tegen Jeruzalem op te trekken.

2 KONINGEN 12:16-17

Gath was natuurlijk een Filistijnse stad, maar die lag daar in het gebied bij Juda en Jeruzalem. Dus besloot hij zijn gunstige positie te benutten om ook Jeruzalem te proberen te veroveren, aangezien hij toch in de buurt was.

Maar Joas, de koning van Juda, nam al de geheiligde gaven die Josafat, Jehoram en Ahazia, zijn vaders, de koningen van Juda, afgezonderd hadden, en zijn eigen geheiligde gaven en al het goud dat in de schatkamers van het huis van de HEERE gevonden werd, en in die van het huis van de koning, en stuurde dat naar Hazaël, de koning van Syrië; daarop trok deze van Jeruzalem weg.

2 KONINGEN 12:18

Dat wil zeggen, hij kocht hem af. Jeruzalem werd bedreigd, maar hij werd afgekocht met al die dingen die eigenlijk aan de HEERE gewijd waren. Dat betekent natuurlijk dat dit niet had mogen gebeuren. Hij had het hun niet mogen geven, omdat het ergens anders voor bestemd was.

Het overige nu van de geschiedenis van Joas, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? Zijn dienaren stonden op en smeedden een samenzwering tegen hem. Zij sloegen Joas neer in Beth-Millo, waar men afdaalt naar Silla. Zijn dienaren Jozacar, de zoon van Simeath, en Jozabad, de zoon van Somer, sloegen hem neer zodat hij stierf. Zij begroeven hem bij zijn vaderen in de stad van David, en zijn zoon Amazia werd koning in zijn plaats.

2 KONINGEN 12:19-21

19

Joas wordt afvallig na Jojada's dood

We zullen hier nog meer over zeggen, en we zullen bekijken wat Kronieken ons vertelt. We moeten in elk geval deze ene passage bekijken. In 2 Kronieken 24, vers 15 tot en met 22, zien we dat koning Joas, over wie we hebben gelezen, afvallig werd, hoewel hij al die goede dingen deed. Dat kan ons natuurlijk vertellen waarom hij werd vermoord in plaats van een vrediger einde te vinden.

Maar in 2 Kronieken 24, vers 15, staat dat Jojada oud werd en stierf.

Jojada was de hogepriester. Hij is degene die Joas had grootgebracht en hem tegen Athalia had beschermd. Dit is de priester die als een vader voor koning Joas was geweest en die blijkbaar de voornaamste invloed op hem had uitgeoefend om trouw te zijn aan Jahweh. Want toen Jojada oud en zat van dagen werd en stierf, kwam daarmee een einde aan de trouw van Joas aan Jahweh.

En Jojada werd oud en verzadigd van dagen, en hij stierf. Hij was honderddertig jaar oud, toen hij stierf.

2 KRONIEKEN 24:15

Dat is behoorlijk oud voor die tijd.

En zij begroeven hem in de stad van David, bij de koningen, want hij had goedgegaan in Israël, zowel ten aanzien van God als van Zijn huis. Na de dood van Jojada kwamen echter de vorsten van Juda, en zij bogen zich neer voor de koning. Toen luisterde de koning naar hen. Zij verlieten het huis van de HEERE, de God van hun vaders, en dienden de gewijde palen en de afgoden. Vanwege deze schuld van hen rustte er grote toorn op Juda en Jeruzalem.

2 KRONIEKEN 24:16-18

Joas was blijkbaar geen man met sterke overtuigingen. Toen hij onder de invloed stond van de hogepriester Jojada, die een godvrezende priester was en die hem als een vader had grootgebracht en hem voor de dood had behoed, diende hij Jahweh. Maar toen de invloed van Jojada was weggefallen en de andere leiders van Israël, die houten beelden wilden aanbidden, naar hem toe kwamen, sloot hij een compromis en liet hij hen terugkeren tot hun afgoderij.

Toch, zo staat er, stuurde Hij profeten naar hen toe:

Hij zond onder hen profeten om hen tot de HEERE te doen terugkeren. Zij waarschuwden hen, maar zij gehoorzaamden hun niet.

2 KRONIEKEN 24:19

En:

en ze getuigden tegen hen. Maar ze wilden niet luisteren.

20

Joas laat de profeet Zacharia stenigen

En hier lezen we over één bepaalde profeet. Er staat:

Toen bekleedde de Geest van God Zacharia, de zoon van Jojada, de priester, die hoger dan het volk ging staan, en hij zei tegen hen: Zo zegt God: Waarom overtreedt u de geboden van de HEERE? Daarom zult u niet voorspoedig zijn. Omdat u de HEERE verlaten hebt, zal Hij u verlaten.

2 KRONIEKEN 24:20

Dit was de zoon van de man die het leven van Joas had gered.

Dit was een priester, maar ook kwam de Geest van de HEERE over hem. Vaak waren de profeten die gezonden werden mannen onder de priesters over wie de Geest kwam. Dit was daar één voorbeeld van.

Zij spanden echter tegen hem samen, en stenigden hem op bevel van de koning met stenen in de voorhof van het huis van de HEERE. Koning Joas herinnerde zich het gunstbewijs dat zijn vader Jojada aan hem bewezen had, niet, maar doodde zijn zoon, die toen hij stierf, zei: Moge de HEERE het zien en vergelding eisen!

2 KRONIEKEN 24:21-22

Koning Joas keurde de steniging van deze profeet goed, de zoon van de man aan wie hij zo veel te danken had. Daaraan zien we hoe hard het hart van Joas was geworden. We zien dat dit ook het geval is bij sommige andere koningen die godvruchtig waren. Godvruchtige koningen verdroegen het soms niet als profeten hun vertelden dat ze verkeerd zaten, vooral wanneer ze ouder waren. Ze waren als de oude en dwaze koning over wie in Prediker staat:

Beter een arme maar wijze jongeman, dan een oude maar dwaze koning die van geen waarschuwing meer wil weten.

PREDIKER 4:13

Soms houdt een man van God op een man van God te zijn wanneer hij geen enkele terechtwijzing meer wil aannemen en denkt dat hij godvruchtig genoeg is. Het staat hem tegen als mensen hem vertellen dat hij verkeerd handelt. Dat gaat zo ver dat hij zijn positie bijna zo krampachtig gaat verdedigen dat hij elke stem die zich tegen hem uitsprekt het zwijgen wil opleggen.

21

Welke Zacharia bedoelt Jezus in Mattheüs?

In Mattheüs hoofdstuk 23 lijkt Jezus naar deze gebeurtenis te verwijzen. In Mattheüs 23, vers 34 tot en met 36, spreekt Jezus een veroordeling uit over Jeruzalem. Hij zegt in vers 34:

Daarom zie, Ik zend profeten, wijzen en schriftgeleerden naar u toe, en sommigen van hen zult u doden en kruisigen, en sommigen van hen zult u geselen in uw synagogen, en u zult hen vervolgen van stad tot stad, opdat over u al het rechtvaardige bloed zal komen dat vergoten is op de aarde, vanaf het bloed van de rechtvaardige Abel tot het bloed van Zacharia, de zoon van Berechja, die u gedood hebt tussen de tempel en het altaar. Voorwaar, Ik zeg u: Al deze dingen zullen komen over dit geslacht.

MATTHEÛS 23:34-36

Hier zit een klein probleem, want Jezus zei dat ze Zacharia, de zoon van Berechja, tussen de tempel en het altaar hadden vermoord. Dat is inderdaad de plaats waar Zacharia, de zoon van Jojada, werd vermoord. Hij werd in de tempel vermoord. Daarom denken de meeste geleerden dat Jezus hier naar die andere Zacharia verwijst, niet naar de zoon van Berechja.

Wie is de zoon van Berechja? Dat is een andere man, die veel later leefde dan dit verhaal. Zacharia, de zoon van Berechja, is de man die het boek Zacharia heeft geschreven. Hij behoorde tot de ballingen die uit Babylon waren teruggekeerd, honderden jaren na het verhaal dat we in 2 Koningen lezen. Dit zijn twee verschillende Zacharia's. De ene is de zoon van Jojada, de andere is de zoon van Berechja.

We weten dat de zoon van Jojada stierf op de manier die Jezus beschreef. Hij werd tussen de tempel en het altaar vermoord. We hebben nergens anders een verslag van de dood van Zacharia, de zoon van Berechja. Sommigen vinden daarom dat we dit als

toevalligheden in de geschiedenis moeten zien. Jezus zei immers dat Zacharia, de zoon van Berechja, op precies dezelfde manier stierf: hij werd op dezelfde plaats vermoord als Zacharia, de zoon van Jojada. Dan zouden twee verschillende profeten met de naam Zacharia in wezen op dezelfde manier zijn gestorven.

Dat is niet onmogelijk, want er zijn meer dan 36 mannen in de Bijbel die Zacharia heten. Het is een heel veelvoorkomende naam. En veel profeten stierven doordat ze door hun eigen volk werden vermoord. Het is dus niet onmogelijk dat zowel Zacharia, de zoon van Jojada, als Zacharia, de zoon van Berechja, honderden jaren later, op een vergelijkbare manier aan hun einde kwamen.

Wat het enigszins problematisch maakt, is dit: de Schrift vermeldt niet hoe Zacharia, de zoon van Berechja, de latere Zacharia, gestorven is. Toch spreekt Jezus alsof ze dit verhaal waarnaar Hij verwijst kennen:

‘Jullie hebben hem vermoord.’ Hij spreekt alsof dat verhaal bekend is. Als het bekend is, moet het ergens anders vandaan bekend zijn dan uit de Schrift, want de Schrift vertelt het niet.

Bovendien lijkt het heel onwaarschijnlijk dat Zacharia, de zoon van Berechja, op deze manier gestorven zou zijn. Hij en Haggai waren namelijk zo ongeveer de enige twee profeten die God ooit gezonden heeft naar wie Israël luisterde en die het niet vervolgde. Toen ze de mensen kwamen bemoedigen die het huis van de HEERE bouwden, staat er dat het hart van de mensen bewogen werd om te gehoorzamen, en ze deden wat de profeten zeiden. Het is heel ongebruikelijk dat het volk naar de profeten luistert, maar na de ballingschap was het volk daartoe geneigd. Ze lijken niet het soort mensen dat de profeten zou doden.

Het lijkt erop dat Haggai en Zacharia, de zoon van Berechja, gunstig door het volk werden ontvangen, in plaats van dat ze werden vermoord. Daarom lijkt het sommigen heel onwaarschijnlijk dat Jezus naar Zacharia, de zoon van Berechja, verwijst. Waarschijnlijk verwijst Hij volgens hen naar Zacharia, de zoon van Jojada.

Er is nog een reden om dat te denken. In de volgorde van de Joodse Bijbel is 2 Kronieken het laatste boek. Het boek Kronieken is in feite het laatste boek in de canon van de Joodse Schriften. In onze Bijbel staat het tussen de geschiedenisboeken. In de

Joodse canon staat het bij de Geschriften, en het is het laatste boek in die verzameling. Dat zou betekenen dat wanneer Jezus zegt:

‘Van Abel tot Zacharia’, dan spreekt Hij, als Hij Zacharia, de zoon van Jojada, bedoelt, over de allereerste en de allerlaatste martelaar in de Schrift. Dat volgt de volgorde van de Bijbel zoals zij die hadden. Zacharia, de zoon van Jojada, was de laatste profeet die gedood werd. Daarom klinkt het alsof Jezus waarschijnlijk doelt op de zoon van Jojada, niet op de zoon van Berechja.

22

Lukas en een mogelijke overschrijffout

Hoe zouden we de aanwezigheid van de woorden ‘zoon van Berechja’ in Mattheüs 23, vers 35, verklaren? Eén ding waarop ik zou willen wijzen, is dat Jezus in de parallel van deze uitspraak, in Lukas hoofdstuk 11, vers 49 tot en met 51, dezelfde uitspraak doet. Maar daar wordt alleen Zacharia genoemd:

Daarom heeft de wijsheid van God gezegd: Ik zal profeten en apostelen naar hen toe zenden, en van hen zullen zij sommigen doden en anderen vervolgen, opdat van dit geslacht afgeëist wordt het bloed van alle profeten dat van de grondlegging van de wereld af vergoten is, van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharia, die omgebracht is tussen het altaar en het huis van God. [...]

LUKAS 11:49-51 (GEDEELTELIJK)

Daar staat niet ‘zoon van Berechja’. Als we het Evangelie van Lukas op zichzelf nemen, zonder naar Mattheüs te kijken, zouden we aannemen dat het gaat over Zacharia, de zoon van Jojada. In het Evangelie van Lukas staat niet welke Zacharia. Als je alleen Lukas leest, zou je denken dat Jezus bedoelde: van Abel tot Zacharia, de zoon van Jojada. Alleen het Evangelie van Mattheüs heeft dit probleem, dat het de zoon van Berechja is.

Er zijn velen die denken dat er een overschrijffout in het Evangelie van Mattheüs terechtgekomen kan zijn. Een kopiist die een eerder afschrift van Mattheüs overschreef, wilde de dingen verduidelijken, maar was de details vergeten. Hij voegde de naam van de zoon van Berechja in, omdat die een veel bekendere Zacharia zou zijn, en maakte daarmee een fout. Het is niet nodig om aan te nemen dat kopiisten die afschriften maakten echte Bijbelgeleerden waren. Het waren gewoon mannen die betaald werden om dingen over te schrijven. Sommigen denken dat Jezus niet doelt op de zoon van Berechja, maar op de zoon van Jojada.

23

Zacharia's dood en het oordeel over Jeruzalem

Wat ook interessant is, is dat Jezus, nadat Hij dit had genoemd, zei:

Ik zeg jullie: al deze dingen zullen deze generatie zeker overkomen.

De laatste woorden van Zacharia, de zoon van Berechja, waren:

[Redactionele toelichting: de spreker zegt hier 'Berechja', maar het volgende citaat betreft Zacharia, de zoon van Jojada.]

Koning Joas herinnerde zich het gunstbewijs dat zijn vader Jojada aan hem bewezen had, niet, maar doodde zijn zoon, die toen hij stierf, zei: Moge de HEERE het zien en vergelding eisen!

2 KRONIEKEN 24:22

Of:

De Heer zal het zien en vergelden.

Deze profeet stierf met de woorden:

De Heer zal je hiervoor laten boeten. De Heer zal Jeruzalem hiervoor straffen.

Je zou kunnen betogen dat die straf over Jeruzalem kwam in 586 voor Christus, toen de Babyloniërs het verwoestten. Maar Jezus zei dat al het bloed van de rechtvaardige profeten over Zijn generatie zou komen. De uiteindelijke verwoesting van Jeruzalem in de geschiedenis, in het jaar 70 na Christus, is misschien waar hier op bedoeld wordt.

Uiteraard is er geen manier om te bewijzen of de aanduiding ‘zoon van Berechja’ in Mattheüs 23 daar wel of niet thuishoort. Het zou er misschien mee te maken hebben of iemand geneigd is te geloven dat de tekst is aangetast. Je mag het standpunt innemen dat Zacharia, de zoon van Berechja, ook op deze manier gestorven is. De meeste geleerden denken van niet, maar het is niet onmogelijk. Het lijkt onwaarschijnlijk, omdat Jezus vrijwel zeker zou verwijzen naar een verhaal dat Zijn toehoorders kenden. En zij zouden niet weten hoe Zacharia, de zoon van Berechja, gestorven was, zonder dat Jezus hun dat vertelde.

Bovendien werd Zacharia, de zoon van Berechja, zoals ik al zei, goed ontvangen door de Joden in zijn tijd. We hebben geen enkel verslag van tegenstand tegen hem, dus de kans dat ze hem vermoord zouden hebben, lijkt niet groot.

Dat blijft een onopgelost raadsel. Doelt Jezus op deze Zacharia, in welk geval de tekst is gewijzigd? Of stierf de andere Zacharia op dezelfde manier als deze Zacharia? Ik vermoed dat iemands keuze tussen die mogelijkheden naar alle waarschijnlijkheid zou afhangen van bepaalde opvattingen over aantasting van de tekst.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Koningen 9:12
- 2 Koningen 9:33
- 2 Koningen 10:1-3
- 2 Koningen 10:4
- 2 Koningen 10:5-8
- 2 Koningen 10:9
- 2 Koningen 10:10-11
- 2 Koningen 10:12

- 2 Koningen 10:13
- 2 Koningen 10:14
- 2 Koningen 10:15
- Jeremia 35:1-2
- Jeremia 35:3-4
- Jeremia 35:5-6
- Jeremia 35:7-11
- Jeremia 35:12-14
- Jakobus 1:27
- Jeremia 35:14-16
- 2 Koningen 10:16-17
- 2 Koningen 10:18
- 2 Koningen 10:18-19
- 2 Koningen 10:19-22
- 2 Koningen 10:23-24
- 2 Koningen 10:25-28
- 2 Koningen 10:29-31
- 2 Koningen 10:32
- 2 Koningen 8:12
- 2 Koningen 8:13
- 2 Koningen 10:32-33
- 2 Koningen 10:34-36
- 2 Koningen 11:1-2
- 2 Koningen 11:3
- 2 Koningen 11:4
- 2 Koningen 11:5-8
- 2 Koningen 11:9-12
- 2 Koningen 11:13
- 2 Koningen 11:14-21
- 2 Koningen 12:1-3
- 2 Koningen 12:4-5
- 2 Koningen 12:6
- 2 Koningen 12:7-8
- 2 Koningen 12:9-10

- 2 Koningen 12:11-14
- 2 Koningen 12:15
- 2 Koningen 12:16-17
- 2 Koningen 12:18
- 2 Koningen 12:19-21
- 2 Kronieken 24:15
- 2 Kronieken 24:16-18
- 2 Kronieken 24:19
- 2 Kronieken 24:20
- 2 Kronieken 24:21-22
- Prediker 4:13
- Mattheüs 23:34-36
- Lukas 11:49-51 (gedeeltelijk)
- 2 Kronieken 24:22

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.